

טר"ש אלישע יוסף (לטיף, טופי, יוסי)

2015188

בן שרה ואלישע

נולד ב- כ"א בסיוון תש"ט 18.5.1949

התגייס לצה"ל בפברואר 1967

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- ז' סיוון תשכ"ז 15.6.1967

בהתפוצצות בונקר תחמושת

במוצבי בית המכס העליון.

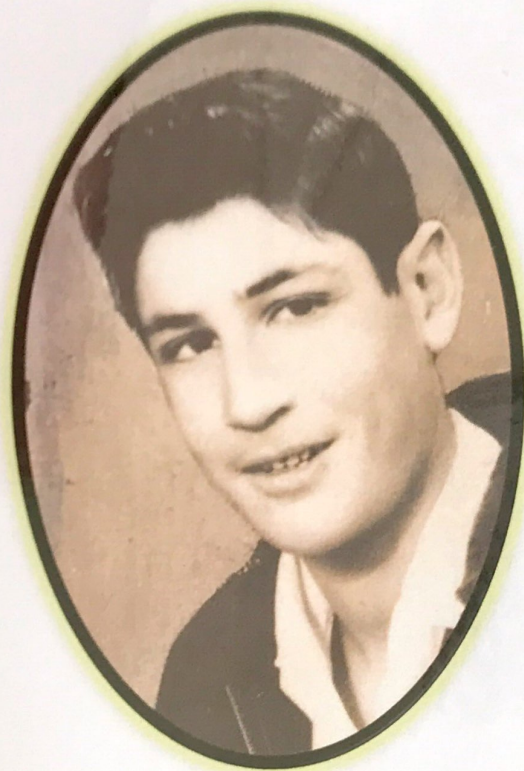
אלישע יוסף,

בן אלישע ושרה. נולד ביום כ"א בסיון תש"ט (18.5.1949) בבגדד, בירת עירק. בשנת 1950 עלתה משפחתו איתו לארץ - והוא אז תינוק. בהגיע המועד למד בבית הספר היסודי על שם ארלוזורוב באשקלון וסיים אותו בהצטיינות אשר הקנתה לו סטיפנדיה להמשכת לימודיו, אלא שמפאת המצב הכלכלי של המשפחה נבצר ממנו ללמוד בבית ספר תיכון. השתייך לתנועת "הנוער העובד והלומד". עבד ב"סולל בונה" כברזלן. כן היה נוטה לספורט והיה שוער בקבוצת כדורגל. גויס לצה"ל בפברואר 1967 וכחמישה חודשים לאחר ראשית שירותו הסדיר נפל בעת התפוצצות בבונקר של תחמושת במוצבי בית המכס העליון מול גשר בנות יעקב ביום ז' בסיון תשכ"ז (15.6.1967). הובא לקבורה בקבר אחים בבית הקברות הצבאי בנהריה. מפקדו הישיר כתב להוריו כי בנם ידע לבצע פקודות והוראות ואפשר היה לסמוך עליו אף בתפקידים קשים ומסוכנים ו"גם בשעותיו האחרונות מילא אלישע את תפקידו באותה המסירות האפיינית לו". שמו הונצח בספר "בני אשקלון" שהוצא לאור על ידי עיריית אשקלון.

'יהי זכרו ברוך'

יוסף בילדותו

חטיבת גולני ערב מלחמת ששת הימים (1966-1967)

בשנת 1966 מונה כמפקד חטיבת גולני יונה אפרת, מי שהיה קצין זוטר בחטיבת גולני בימי תש"ח, וזכה לפקד על החטיבה במלחמת ששת הימים. בתקופתו של יונה אפרת כמח"ט הגיע תהליך בניית העוצמה הצבאית בכלל (מאז מבצע "קדש") וטיפוח הודג המסתער התקפי בפרט (בתקופתו של יצחק רבין כרמטכ"ל) לשיא חדש. בחירת כוח אדם מעולה ומירב המאמצים והמשאבים הושקעו בבניית הכוח ההתקפי המשוריין הנייד, כלומר: מערך גייסות השריון, המערך המוצנח, מערך חיל הרגלים ומערך הארטילריה וההנדסה. כוח הטנקים של צה"ל התעצם פי ארבעה מאז מבצע "קדש" וכלל 1100 טנקים (בתוכם 175 טנקי "שרמן" מ-51 משופרים). מרגמות 81 מ"מ ו-120 מ"מ הותקנו על חל"מים, ומרגמת 160 מ"מ הורכבה על שלדת שרמן.

גולני כחטיבת חי"ר הפכה לכוח התקפי מנוייד (על חל"מים) עם גודד מרגמות כבדות (מכמ"ת) כחלק מסד"כ החטיבה. לראשונה בוצעו בשנים 1964-1967 תרגילים ותמרונים ברמה אוגדתית ("תרגיל דיביזיוני") והושם דגש על לחימת יום ולילה ביעדים מבוצרים, שנבנו בשיטה הסובייטית.

חיילי גדוד גדעון ביציאה לקרב

גדוד "גדעון" בקרב ההבקעה בצפון (9-10 ביוני 1967)

בגלל מצוקת זחל"מים נשאר גדוד "גדעון" כעתודה כללית בידי המח"ט, ונועד ע"פ התוכנית החטיבתית הכללית להבקעת המערך הסורי בצפון רמת-הגולן, לפעול בשלב השני ל"ניצול הצלחה" להרחבת המאחז מזרחה וצפונה, אלא שגדוד הבוקעים-הראשון ביצע את משימתו (כיבוש תל עזיאת) בקלות יחסית וכמעט ללא נפגעים, ועל כן הופעל ישירות לכיבוש חירבת-א-סודה (9 ביוני, שעה 16:45).

למחרת (שבת, 10 ביוני 1967) עם שחר כבש את מחנות הביאס. לוחמי גדוד "גדעון" נשלחו אפוא עוד באותו לילה שבין ה-9 ל-10 ביוני לסייע לחטיבה 8 בטיהור מתחם זעורה. לאחר טיפוס רגלי מייגע עם המג"ד פינחס (אלוש) נוי, נערכה פלוגה אחת במוצב ג'יב אל-מיס, ושנייה נערכה לתקיפת המוצב מצפון לזעורה. בשבת ב-30:6 בבוקר תקפה הפלוגה את המוצב (91333) וכבשה אותו. היו אלה לוחמי גדוד "גדעון" שנעו עם חטיבה 8 בשבת ה-10 ביוני 1967 והגיעו עד קונייטרה, כשכמה חיילים ביחד עם המג"ד הוטסו במסוק אל כתף החרמון, והציבו בו את דגל ישראל. לימים הוקם בכתף החרמון גדול מוצבי צה"ל ברמת-הגולן, שזכה אח"כ לכינוי "העיניים של המדינה".

גדוד גדעון ביציאה מקריית-שמונה

משימות החטיבה במלחמת ששת-הימים (יוני 1967).

במלחמת ששת הימים נועדה חטיבת גולני, חטיבה מס' 1, כחטיבת חי"ר סדירה מאומנת וניידת, לפעול במסגרת מאמץ ההבקעה העיקרי של פיקוד צפון, לפרוץ בעקבות חטיבה 8 בצפון רמת הגולן ולכבוש בהתקפה דו גדודית את כל המוצבים הסוריים ממערב למתחם זעורה: תל פאחר ובורג' בביל הסמוכים ל"דרך הנפט" ושולטים באש ובתצפית על "דרך הפטרולים" הסורית והמוצבים שלאורכה: בחריית, תל עזזיאת וח'ירבת א-סודה. לצורך ביצוע משימת ההבקעה בשטח הררי תלול וקשה לתנועה מול מוצבים סוריים חזקים הבנויים כ"יעדים מבוזרים" קיפודיים, מוגנים בתעלות קשר היקפיות, גידור ומיקוש, תוגברה חטיבת גולני בחל"מים נוספים ובשתי פלוגות טנקים מדגם שרמן מ-51 משופר מגדוד סא"ל אמנון מחטיבה 37. בו זמנית נשלח גדוד "אריות הגולן", גדוד ביה"ס למ"כים של החטיבה בפיקוד סא"ל משה יוסף, לתגבר את החטיבה הממוכנת בפיקודו של אל"מ אורי רום ולסייע לה במשימתה: כיבוש שכם בירת השומרון. גדוד המכמ"ת (גדוד מרגמות כבדות) בפיקודו של אלי עשת נשאר ת"פ החטיבה בשטחי הכינוס שלה בצפון עמק החולה.

גדוד 13 על גבי זחל"מים ברמת-הגולן

תמונות מאזור בית המכס העליון

ב - תאריך 15.6.1967 ניתנה הוראה למחלקה בגדוד גדעון (13)
לאסוף תחמושת משלל אויב.

המחלקה באה לבית המכס העליון, צפונית לבית המכס כ - 150
מטר היה בונקר עמוס בתחמושת, ולידו עמדה משאית מסוג
"טטרה", משאית סוביטית. המשאית היתה עמוסה
בתחמושת ובטילי נ.ט.

מהמחלקה נשלחו 13 חיילים לפנות את הטילים.
הבונקר היה ממולכד והוא התפוצץ, ואיתו 13 החיילים מגדוד
"גדעון" (13) של חטיבת גולני.

13 החיילים טמונים בקבר אחים בבית קברות הצבאי בנהריה.

מפת אזור האירוע

יוםף בשירותו הצבאי

חטיבת גולני

לוחמי "גולני"

עם תום הקרבות, אני גאה ומאושר לברך אתכם על אומץ לב, כושר הלחימה המעולה, הדבקות העיקרית במטרה ואחוות הלוחמים, אשר בכוחה גברנו על האויב במערכה הכבדה.

משימות רבות וקשות הוטלו על חטיבתנו ואתם עמדתם בכולן, כל מפקדינו וחיילנו עשו את כל הנדרש מהם ולמעלה מזה.

בקרבות עזים וקצרים בקעו לוחמינו את מערכי המבוצרים של האויב הסורי, אשר במשך שנים רבות איימו על בטחון יישובי הגליל העליון ואף נועדו לשמש קרש קפיצה להסתערות האויב על מדינת ישראל, במגמה להשמדה. ביצורי תל-פאחר, תל-עזיזאת, בורג' בביל, מחנות הבניאס דומיהם, פוצחו ונכבשו בידי לוחמינו, בקרבות שכם מפוארים, שמעטים כמותם בתולדות מלחמות העולם.

לא עמדו לו לאויב הסורי יתרונותיו הטופוגרפיים, הציוד הזר המשוכלל שניתן לו ביד רחבה, ביצוריו החזקים והחפורים היטב, אשר הוכנו במשך שנים רבות על מנת להכחידנו. בכוחנו – כי גברנו עליהם שכם אחד עם יחידות אחרות של צה"ל שלחמו עימנו על כיבוש רמת הגולן.

יחד עם גודל הניצחון נזכור את חללי החטיבה אשר לחמו כאריות במערכה נגד הצבא הירדני בשכם ונגד הצבא הסורי ברמת הגולן.

בביקורו בחטיבה לאחר תום המערכה ציין זאת הרמטכ"ל באומרו: "חטיבת גולני נטלה חלק נכבד בקרבות שהכריעו את גורל המלחמה. הקרבות שניהלה החטיבה היו מהקשים ביותר שניהל חיל רגלים במערכה זו, בכל החזיתות והיא ניצחה בהם כמצופה, לפי מיטב המסורת של "גולני". רק כאשר רואים מקרוב את הביצורים והבונקרים של האויב, אפשר להבין איזו משימה קשה הוטלה על "גולני". כל מה שציפינו מכם התאמתם במלואו – וכל הכבוד".

מפקד החטיבה

עדותו של משה גבעתי:

ב-15 ביוני 1967, חמישה ימים לאחר שהגענו בתנועה מתישה לקונייטרה, כשאחריו קרבות תל פאחר, תל עזיאת, בניאס ועורה, שבהם גדוד "גדעון", אליו השתייכתי היה בעיקר גדוד עתודה חטיבתי, ריכזו אותנו סרן יעקב בוז'ה, המ"ם בעל הגוף האתלטי והעיניים הירוקות והמפחידות, והעלה אותנו על משאית. נסענו עד לצומת בית המכס העליון סמוך לגשר בנות יעקב שעל הירדן, ושם, אחרי תדריך קצר התמזרנו בין הבונקרים הסוריים הנטושים, על-מנת לרכו את כל תחמושת השלל ולהעמיסה על משאית. המ"ם הורה לי להיות בהאזנה למכשיר הקשר הפלוגתי ואחראי על נקודת המים הפלוגתית. התיישבתי ליד הכביש המוליך מערבה לירדן ומורחה לכיוון קונייטרה, ונהיית מהאווירה הפסטורלית. מעלי התנשאו עצי אקליפטוסים גבוהים, ושמים כחולים של אמצע יוני, מסיבי השתרעו שדות חיטה זהובים שניצלו מהשריפת האדירות שפרצו ברמה בעת הקרבות העזים שניטשו שם כמה ימים לפני כן. עד מהרה נשארתי לבדי ורק ציוץ הציפורים נשמע מבין הענפים.

הפלוגה הייתה מפוזרת במתצבים השונים, והחברה עסקו בהעמסה אינטנסיבית של המגוון העצום של התחמושת הרוסית. וכך עבר עלי היום לאיטו; הייתי מרוצה מן הגיב שתפסתי, התנמנמתי שגבי שעון על חומת בית המכס העליון.

"חייל, קום! מה אתה ישן?!?" התעוררתי בבהלה. מעלי ניצב מ"כ מאיים. הוא התנשם והתנשף.

"איפה המ"ם?!" חקר אותי. עניתי לו: "אני לא יודע. הוא הלך לכיוון מערב." והזדקפתי לעמידה.

"טוב תשמע, אם תראה אותו, תאמר לו שמצאנו בונקר עם מאות מוקשים ודרושים עוד חיילים לסייע בהעמסה; וגם אתה, בוא אחרי!".

לפני שפנה לחזור לבונקר, שבו השאיר את עשרות חייליו, הוא ביקש שאעזור לו למלא את מימית המים שלו. הרמתי את הגריקן וכיוונתי את פייתו לעבר פיית המימיה. הבחנתי כי ידיו של המ"כ רעדו ושחלק מן המים נשפכו מחוץ למימיה. כשהתמלאה המימיה הוא סגר אותה בתנועה סיבובית מהירה והתחיל לרוץ לעבר הבונקר. התחלתי ללכת באי חשק בולט, ועקבתי אחריו במבטי. ראיתי אותו נבלע בפתח החשוק של בונקר הבטון.

לפתע רעדה האדמה תחתני ופטרייה אדירה אפורה-שחורה זינקה אל-על. הדף אוויר עצום פגע בי. הונפתי באוויר, התגלגלתי לגול מלא וגבי נחבט בכביש האספלט מלא המהמורות. שכבתי שם המום, ומטר של אבנים גדולות וגושי עפר ירד עלי. אבן פגעה בי, ואז הבנתי שמטר אבנים כזה עלול לחסל אותי. זינקתי ורצתי לעבר בית המכס הנטוש, שנמצא בסמוך לכביש. נכנסתי פנימה ונצמדתי לקיר. הבניין התנוודד כשיכור, ונדמה היה לי, שעוד רגע יקרוס תחתיו. זינקתי חזרה לכביש וגיליתי שמטר האבנים פסק, ורק פטרייה אדירה של עשן היתמרה באוויר מעל לשדה שבו היה כמה שניות לפני כן בונקר.

"גבעתי, מה זה היה? מה קרה?!" זעק לעברי המ"ם ש בא בדהרה במעלה הכביש.

"המפקד, אני לא יודע, הם עבדו שם לפני רגע" דיברתי תוך כדי בכי.

המ"ם תפס אותי בכתף ושאל: "מי עבד והיכן?!"

הצבעתי לעבר המכתש האפור שנפער בשדה, וסיפרתי לו על אחד-עשר חיילי פלוגתנו שעבדו שם בהעמסת מוקשים. כעבור רגע הגיעו במרצה עשרות קצינים וחיילים והביטו בעיניים קרועות מתדהמה לעבר המכתש. לא הבנו לאן נעלמו כולם. דממת מוות שררה במקום. ואז, העיניים שסרקו את האזור, גילו שאריות בשר תלויות על העצים ומפוזרות על האבנים והכביש. באותו אחר הצהריים סרקנו, כל הפלוגה, כל סנטימטר מרובע באזור ואספנו את אחד-עשר חברינו לתוך שמיכה צבאית חומה אחת, והעברנו אותם לקבר אחים. אני הייתי צריך להיות החלל השנים-עשר, ורק יד הגורל משכה אותי בכתפי.

אלישע יוסף ז"ל

1949-1967

